

Projekt zmiany Kodeksu Etyki Lekarza Weterynarii

1) Tekst przyrzeczenia (preambuła) Kodeksu Etyki Lekarza Weterynarii (dalej również: „KELW”)

aktualne brzmienie:

Jako lekarz weterynarii przyrzekam, że w zgodzie z moim powołaniem, w trakcie pełnienia obowiązków zawodowych będę postępował sumiennie i zgodnie z aktualną wiedzą weterynaryjną, strzegł godności zawodu, przyczyniał się w miarę możliwości do postępu nauk weterynaryjnych, a także wykonywał obowiązki wynikające z przepisów prawa oraz zasad Kodeksu Etyki Lekarza Weterynarii.

nowe brzmienie:

„Jako lekarz weterynarii przyrzekam, że w zgodzie z moim powołaniem w trakcie pełnienia obowiązków zawodowych będę postępować sumiennie i zgodnie z aktualną wiedzą weterynaryjną, strzec godności zawodu, przyczyniać się w miarę możliwości do postępu nauk weterynaryjnych, wspierać działanie samorządu lekarzy weterynarii, a także wykonywać obowiązki wynikające z przepisów prawa oraz zasad Kodeksu Etyki Lekarza Weterynarii.”;

Uzasadnienie zmiany:

Zmiana tekstu przyrzeczenia Kodeksu Etyki Lekarza Weterynarii. Dokonano korekty stylistycznej brzmienia preambuły wprowadzając bezokoliczniki, co pozwala na uniwersalizację jego treści wobec wszystkich członków Samorządu. Zmiana ma na celu unikanie w przyrzeczeniu sformułowań rozróżniających płeć (np. ułatwi to zbiorowe odbieranie przyrzeczenia od nowo przyjętych lekarzy weterynarii). Dodatkowo w preambule wprowadzono podkreślenie konieczności wspierania działania samorządu zawodowego lekarzy weterynarii. Aktywizacja członków samorządu jest koniecznością wynikającą ze spadającego zainteresowania lekarzy weterynarii jakimkolwiek uczestnictwem w pracach samorządu zawodowego. Całkowity brak zaangażowania dużej grupy lekarzy weterynarii w życie Izby znacznie utrudnia, lub czasem nawet paraliżuje jej funkcjonowanie. W niektórych okręgach wyborczych, zwłaszcza w dużych aglomeracjach miejskich, nie udaje się wybrać delegatów na zjazd okręgowy z powodu niewystarczającej frekwencji na zebraniach wyborczych. Zdarzają się sytuacje, że wybrani delegaci na okręgowym zjeździe w ogóle się nie pojawiają, co czasem doprowadza do braku prawomocności zjazdu z powodu niedostatecznej liczby obecnych delegatów. Podobna sytuacja ma miejsce w trakcie posiedzeń rad okręgowych, gdy nieobecność ponad 50 % ich członków uniemożliwia podejmowanie jakichkolwiek decyzji, w tym kluczowych dla członków korporacji uchwał przyznających prawo wykonywania zawodu, rejestrujących nowe zakłady lecznicze dla zwierząt, itp.

2) art. 1 KELW

aktualne brzmienie:

Powołaniem lekarza weterynarii jest dbałość o zdrowie zwierząt oraz weterynaryjna ochrona zdrowia publicznego i środowiska. Celem nadrzędnym wszystkich jego działań jest zawsze dobro człowieka w myśl dewizy: „Sanitas animalium pro salute homini”.

nowe brzmienie:

„Powołaniem lekarza weterynarii jest dbałość o zdrowie zwierząt oraz weterynaryjna ochrona zdrowia publicznego i środowiska, w myśl dewizy: „Pro bono hominum et animalium”.”;

Uzasadnienie zmiany:

Powrót do dziewiętnastowiecznej dewizy „*Pro bono hominum et animalium*” wynika z powodu jej mniej kontrowersyjnego brzmienia od dotychczasowej, krytykowanej przez niektórych lekarzy weterynarii dewizy „*Sanitas animalium pro salute homini*”. W ocenie projektodawców stwierdzenie, że pracujemy „dla dobra ludzi i zwierząt” nie powinno wzbudzać żadnych wątpliwości. Skrócenie zapisu wynika z przyjęcia nowego brzmienia dewizy, która wyczerpuje znaczenie usuniętego fragmentu.

3) art. 4 KELW

aktualne brzmienie:

Lekarza weterynarii, jako członka społeczności zawodowej, powinna cechować wiedza zawodowa, rzetelność, uczciwość i wysoka kultura osobista.

nowe brzmienie:

„Lekarza weterynarii, powinna cechować wiedza zawodowa, rzetelność, uczciwość i wysoka kultura osobista.”;

Uzasadnienie zmiany:

Celem usunięcia zwrotu „jako członka społeczności zawodowej” jest korekta stylistyczna, prowadząca do uproszczenia tekstu, bez zmiany jego znaczenia. Kodeks dotyczy członków społeczności zawodowej, i nie ma potrzeby podkreślania tego faktu w artykule 4.

4) w art. 6 KELW zmienia się ust. 2 i dodaje się ust. 3 i 4:

a) ust. 2:

aktualne brzmienie:

2. Lekarz weterynarii, w miarę swych możliwości, publikuje w prasie fachowej lub w innej formie upowszechnia własne spostrzeżenia przydatne w nauce i praktyce lekarsko weterynaryjnej.

nowe brzmienie:

„2. Lekarz weterynarii, w miarę swych możliwości, publikuje w prasie fachowej lub w innej formie upowszechnia własne spostrzeżenia przydatne w nauce i praktyce lekarsko-weterynaryjnej, ściśle przestrzegając zasad rzetelności i praw autorskich.”

Uzasadnienie zmiany:

Dodanie podkreślenia konieczności przestrzegania zasad rzetelności i praw autorskich jest potrzebą związaną z pojawiającymi się co jakiś czas problemami związanymi z publikacjami lekarzy weterynarii. Osoby wykonujące zawód zaufania publicznego powinny być szczególnie wyczulone na kwestie rzetelności i uczciwości, także w sferze własności intelektualnej. Nie może być akceptowane przywłaszczanie sobie niematerialnych efektów cudzej pracy, podobnie jak niedopuszczalne jest przywłaszczanie sobie cudzych rzeczy materialnych.

b) po ust. 2 dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. Lekarz weterynarii powinien ujawniać słuchaczom wykładów oraz redaktorom publikacji wszelkie związki z podmiotami gospodarczymi lub subwencje z ich strony oraz inne korzyści mogące być źródłem konfliktu interesów.

Uzasadnienie zmiany:

Zwiększone zaangażowanie niektórych lekarzy weterynarii w projekty i działania biznesowe wymagają zapewnienia pełnej jawności, transparentności, obiektywizmu i uczciwości w trakcie głoszenia wykładów i publikowania fachowych treści. Konieczne jest zatem ujawnianie potencjalnego wystąpienia konfliktu interesów w celu zachowania wiarygodności publikowanych treści i wydawanych opinii zawodowych.

”4. Lekarz weterynarii nie powinien przyjmować korzyści od przedstawicieli przemysłu medycznego i farmaceutycznego jeżeli może to ograniczyć obiektywizm jego opinii zawodowych, lub podważyć zaufanie do zawodu.”;

Uzasadnienie zmiany:

Przyjmowanie przez osoby wydające fachowe opinie korzyści mogących ograniczać obiektywizm tych opinii, ewidentnie stoi w sprzeczności z wiarygodnością, rzetelnością i uczciwością wykonywania zawodu zaufania publicznego. W związku z tym wydający opinie medyczne i farmaceutyczne lekarz weterynarii nie powinien przyjmować korzyści od przedstawicieli przemysłu medycznego i farmaceutycznego.

5) w art. 11 KELW zmienia się ust 3 i dodaje ust. 4,5 i 6:

a) ust. 3

aktualne brzmienie:

3. Lekarz weterynarii, pełniący funkcje w organach samorządu, ma obowiązek wypełniać swoje zadania ze szczególną starannością.

nowe brzmienie:

„3. Lekarz weterynarii, będący członkiem organu lub pełniący funkcję w organach samorządu, ma obowiązek wypełniać swoje zadania ze szczególną starannością i poszanowaniem zasady samorządności.”

Uzasadnienie zmiany:

Celem regulacji jest doprecyzowanie etycznego sposobu pełnienia funkcji przez działaczy samorządowych przez dodanie do dotychczasowego brzmienia przepisu obowiązku poszanowania przez nich zasady samorządności. Poszanowanie samorządności jest w tym wypadku egzemplifikacją sposobu realizacji interesu publicznego. Samorządność rozumiana jest jako preferencja do podejmowania decyzji i załatwiania spraw – o ile pozostaje to prawnie dopuszczalne – wewnątrz samorządu. To zdeterminowana prawem samorządność umożliwi funkcjonowanie samorządu zawodowego. Jest ona zatem jego istotowym elementem, który wyrażony wprost w Kodeksie Etyki będzie stanowić dyrektywę co do sposobu działania również dla lekarzy weterynarii członków organów. Dlatego proponowana zmiana pozostaje zasadna.

b) po ust. 3 dodaje się ust. 4, 5 i 6 w brzmieniu:

„4. Lekarz weterynarii obowiązany jest współdziałać z organami samorządu w sprawach związanych z jego funkcjonowaniem i zadaniami oraz w sprawach wykonywania zawodu i przestrzegania Kodeksu Etyki.

5. Lekarz weterynarii wezwany przez prezesa okręgowej rady lekarsko-weterynaryjnej, sąd lekarsko-weterynaryjny, rzecznika odpowiedzialności zawodowej obowiązany jest stawić się w wyznaczonym terminie, a w razie zaistnienia przeszkody usprawiedliwić niestawiennictwo.

6. Lekarz weterynarii wezwany do złożenia wyjaśnień przez podmioty, o których mowa w ust. 5 w sprawach wynikających z ustawowych zadań samorządu lub postanowień Kodeksu Etyki, obowiązany jest złożyć wyjaśnienia w wyznaczonym terminie.”;

Uzasadnienie zmiany:

Celem regulacji jest dookreślenie deontologicznych ram współdziałania lekarzy weterynarii – członków samorządu z organami tego samorządu, które to ramy w obecnym stanie prawnym mogą pozostawać niejasne dla lekarzy weterynarii. Brak regulacji w tym zakresie utrudnia również działanie organów samorządu przy wykonywaniu ustawowych zadań i kompetencji.

Projektowane przepisy są konsekwencją ogólnych rozwiązań ustawowych konstytuujących izby lekarsko-weterynaryjne, jako jednostki organizacyjne samorządu, tworzone przez lekarzy weterynarii. Lekarze Ci, tworząc okręgową i krajową izbę lekarsko-weterynaryjną, pozostają współodpowiedzialni za funkcjonowanie ich organów. Przy czym ustawowe przepisy ustrojowe dotyczące izb lekarsko-weterynaryjnych są zbyt ogólne dla osiągnięcia zakładanego celu w postaci sprecyzowania – wynikających z współodpowiedzialności za samorząd – ram współdziałania lekarzy weterynarii z organami tego samorządu. Dlatego niezbędna jest konkretyzacja na poziomie Kodeksu Etyki.

Projektowane przepisy są adekwatne do założonego celu ograniczając obowiązek współdziałania lekarzy weterynarii z organami samorządu tylko do sfery zawodowej (spraw związanych z funkcjonowaniem i zadaniami samorządu oraz spraw z zakresu wykonywania zawodu i przestrzegania Kodeksu Etyki). Ogólny obowiązek współdziałania lekarza weterynarii z organami samorządu sformułowany w projektowanym ust. 4 został uszczegółowiony w dwóch konkretnych wypadkach, tj. w ustanawianym w ust. 5 obowiązku stawiennictwa na wezwanie określonych podmiotów oraz w wynikającym z ust. 6 obowiązku złożenia w wyznaczonym terminie wyjaśnień w sprawach wynikających z ustawowych zadań samorządu lekarzy weterynarii bądź naruszeń samego Kodeksu. Katalog podmiotów uprawnionych do wezwania lekarza weterynarii odpowiada uprawnieniom przysługującym tym podmiotom wynikającym z ustawodawstwa w ramach postępowania w sprawach odpowiedzialności zawodowej (dotyczy to wezwań na rozprawy w wypadku sądu lekarsko-weterynaryjnego, bądź wezwań na przesłuchania lub inne czynności postępowania wyjaśniającego w wypadku rzecznika odpowiedzialności zawodowej) lub w ramach postępowań prowadzonych przez okręgową radę lekarsko-weterynaryjną, gdy prezes rady dokonuje wezwań w jej imieniu i z jej upoważnienia (np. w wypadku postępowań, o których mowa w art. 5 ust. 1 ustawy zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych). Szczególnym problemem jest tutaj niestawiennictwo lekarzy weterynarii w ramach postępowań w sprawach odpowiedzialności zawodowej. Nieusprawiedliwione niestawiennictwo lekarza weterynarii generuje znaczne koszty związane z potrzebą ponownej organizacji rozprawy sądowej, czy przesłuchania przed rzecznikiem, ponadto znacząco utrudnia działanie tych organów prowadząc do przedłużenia postępowań. Należy podkreślić, że projektowany przepis dotyczy wyłącznie niestawiennictwa nieusprawiedliwionego, które co do zasady jest ostentacyjnym wyrazem braku szacunku wobec samorządu i jego organów (w takich okolicznościach członkowie organów i pozostali uczestnicy rozprawy lub czynności stawiają się i oczekują na nieobecnego lekarza weterynarii). Deontologiczny obowiązek składania wyjaśnień określonym w ust. 5 podmiotom ograniczono tylko do spraw wynikających z ustawowych zadań samorządu lub związanych z przestrzeganiem Kodeksu Etyki. Pozwoli to na sprawniejsze załatwienie niektórych spraw wpisując się w ten sposób w cel w postaci sprawniejszego funkcjonowania organów samorządu. Warto podkreślić, że brak odpowiedzi przez lekarza weterynarii na pisma w sprawach z zakresu zadań samorządu lub przestrzegania Kodeksu Etyki wystosowane przez prezesa okręgowej rady lekarsko-weterynaryjnej lub rzecznika odpowiedzialności zawodowej, czy sąd lekarsko weterynaryjny jest przejawem braku szacunku do samorządu i jego organów.

Z powyższego wynika, że projektowane ust. 4, 5 i 6 w sposób spójny i systematyczny prowadzą do osiągnięciami zamierzonego, uzasadnionego celu. Należy podkreślić, że projektowana regulacja była inspirowana podobnymi rozwiązaniami z powodzeniem funkcjonującymi w samorządzie radców prawnych (zob. art. 62 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiący załącznik do uchwały Nr 884/XI/2023 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 7 lutego 2023 r.; dostępne: <https://kirp.pl/wp-content/uploads/2024/02/kodeks-etyki-radcy-prawnego-i-regulamin-wykonywania-zawodu.pdf>).

6) w art. 20 KELW:

a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1;

b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Lekarz weterynarii może odmówić wykonania usługi weterynaryjnej, a w szczególności w następujących okolicznościach:

- a) gdy znajduje się w stanie fizycznym lub/i psychicznym uniemożliwiającym wykonywanie czynności zawodowych z należytą starannością i zgodnie ze sztuką lekarsko-weterynaryjną;
- b) odmowy podania danych niezbędnych do prowadzenia dokumentacji weterynaryjnej;
- c) braku zdolności do czynności prawnych opiekuna, lub właściciela zwierzęcia;
- d) zwierzęciu uprzednio leczonemu przez innego lekarza weterynarii, jeżeli niedostateczna informacja o przebiegu leczenia lub jej brak stwarza ryzyko dla pacjenta;
- e) agresywnego zachowania właściciela lub opiekuna zwierzęcia wobec lekarza weterynarii lub personelu pomocniczego;
- f) jeżeli właściciel lub opiekun zwierzęcia zachowuje się w sposób wskazujący, że jest pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków mających działanie odurzające;
- g) w przypadku wystąpienia konfliktu interesów;
- h) gdy istnieje niebezpieczeństwo utraty zdrowia lub życia przez osoby udzielające pomocy weterynaryjnej;
- i) odmowy zapłaty honorarium lub nieopłacenia honorariów za wykonane wcześniej usługi weterynaryjne.”;

Uzasadnienie zmiany:

Świadczenie usług lekarsko-weterynaryjnych wymaga zachowania najwyższych standardów. Zatem nie można wymagać od lekarza weterynarii aby zawsze, bez względu na okoliczności zmuszony był podejmować czynności zawodowe. Zaproponowane zmiany mają na celu ułatwienie lekarzowi weterynarii uzasadnienie trudnej, ale czasem bezwzględnie koniecznej decyzji odmowy świadczenia usługi weterynaryjnej. Podano katalog okoliczności mogących być podstawą odmowy świadczenia usług.

- pkt. a) Lekarz weterynarii wykonujący czynności zawodowe, pozostając w złym stanie psychicznym i/lub fizycznym, może popełnić błąd w sztuce lekarskiej i przez to narazić życie lub zdrowie leczonego zwierzęcia na niebezpieczeństwo.
- pkt. b) Konieczność prowadzenia dokumentacji lekarsko-weterynaryjnej wynika z przepisów prawa, w tym przepisów ustawy o 18 grudnia 2003 r. o zakładach leczniczych dla zwierząt. Brak możliwości uzupełnienia prowadzonej dokumentacji o wymagane prawem dane co do zasady uniemożliwia lekarzowi weterynarii podjęcie czynności zawodowych.
- pkt. c) Świadczenie usługi lekarsko-weterynaryjnej - stanowi realizację umowy cywilnoprawnej, nie można więc do tych działań przystąpić gdy kontrahent nie ma zdolności prawnej, aby zawrzeć tę umowę, w tym gdy nie jest on uprawniony do podejmowania decyzji co do prowadzenia profilaktyki chorób, lub związanych z procesem leczenia zwierzęcia.
- pkt. d) Zgodnie z dewizą „po pierwsze nie szkodzić”, odpowiedzialny lekarz weterynarii musi odmówić świadczenia usługi w przypadku braku niezbędnych danych dotyczących podjętych czynności przez lekarza weterynarii wcześniej zajmującego się pacjentem, gdy brak tych danych powoduje powstanie ryzyka wyrządzenia szkody zwierzęciu (np. interakcja farmakologiczna).
- pkt e) Nie można wymagać od lekarza weterynarii świadczenia usług osobie zachowującej się w sposób agresywny, zagrażający bezpieczeństwu lekarza i/lub jego personelu pomocniczego.
- pkt f) Lekarz weterynarii może odmówić świadczenie usługi osobom pozostającym pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków mających działanie odurzające, gdyż takie osoby mogą nie mieć pełnej zdolności do decydowania o zdrowiu zwierzęcia oraz do podejmowania czynności cywilnoprawnych niosących ze sobą także skutki finansowe.

- pkt g) Obiektywizm i bezstronność są podstawowymi wymogami profesjonalnie świadczonych usług lekarsko-weterynaryjnych. Profesjonalnie świadczona usługa nie może być więc wykonywana w warunkach wystąpienia konfliktu interesów.
- pkt h) Zdrowie i życie ludzkie jest wartością nadrzędną. Za przestrzeganie zasad bezpieczeństwa w trakcie świadczenia usługi lekarsko-weterynaryjnej odpowiedzialny jest lekarz weterynarii. Lekarz nie może więc przystępować do czynności, które mogą skutkować utratą zdrowia lub życia jego i/lub innych osób uczestniczących w niesieniu pomocy weterynaryjnej.
- pkt. i) Prowadzenie zakładu leczniczego dla zwierząt jest jedną z form działalności gospodarczej. Nie można wymagać od lekarza weterynarii aby podejmował się czynności gdy kontrahent odmawia zapłaty honorarium lub nie wywiązał się z wcześniejszych zobowiązań finansowych, Świadczenie usług w takich warunkach byłoby jednoznaczne z działaniem skutkującym szkodą majątkową dla prowadzonej działalności gospodarczej.

7) uchyla się art. 31 KELW;

Uzasadnienie zmiany:

Uchylenie art. 31 wynika z faktu, że następujący po nim art 32 w pełni wyczerpuje intencje art 31. Nie ma zatem potrzeby istnienia tego zapisu.

8) art. 32 KELW

aktualne brzmienie:

Uczestnictwo lekarza weterynarii w doświadczeniach z użyciem żywych zwierząt jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy ich przeprowadzenie jest niezbędne w diagnostyce lub dydaktyce, a w badaniach naukowych przewiduje się, że przyniosą korzyści dla zdrowia ludzi lub zwierząt oraz gdy zachowane są obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa.

nowe brzmienie:

„Uczestnictwo lekarza weterynarii w doświadczeniach z użyciem żywych zwierząt jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy zachowane są obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa.”.

Uzasadnienie zmiany:

Skrócenie art. 32, bez uszczerbku dla jego znaczenia, wynika z chęci uzyskania jaśniejszego, bardziej czytelnego zapisu.